

Městský úřad Náchod

Odbor výstavby a územního plánování
Palachova 1303, 547 01 Náchod

Sp.zn.: KS8724/2018/VÝST/HS
Čj.(Če.): MUNAC68910/2018
Vyřizuje: Vratislav Husák
Tel./mobil: 491405446
E-mail: v.husak@mestonachod.cz

Datum: 25.9.2018

R o z h o d n u t í

Městský úřad Náchod, odbor výstavby a územního plánování, jako věcně a místně příslušný prvoinstanční orgán státní památkové péče příslušný podle § 29 zákona č.20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů a § 17 vyhlášky Ministerstva vnitra ČR č.388/2002 Sb. o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností obdržel písemnou žádost Společenství vlastníků SALVE, Zámecká 240, zastoupené Mgr. Karlem Petránkem, předsedou SVJ, [redacted], Náchod k rekonstrukci a obnově dvou vitrážových oken a dvou vstupních dveří domu čp.240, st.p.č.58 ul. Zámecká Náchod, který je kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř.č.101212 a nachází se na území Městské památkové zóny Náchod vyhlášené vyhláškou Vč KNV Hradec Králové o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje ze dne 17.10.1990, jež nabyla účinnosti dne 1.11.1990 a ochranného pásma státního zámku a souboru památek historického jádra Náchoda vyhlášeném rozhodnutím ONV Náchod ze dne 31.3.1987 č.j. kult./173/87, podanou podle § 14 odst.1 zákona č.20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v souladu se zněním § 44a zákona č.20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů, § 67, 68 a 69 zákona č.500/2004 Sb. správní řád ve znění pozdějších předpisů, po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově podle § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů, ze dne 27.8.2018 pod č.j.NPÚ-362/59384/2018 a po posouzení vydává toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o .

Rekonstrukce a obnova dvou vitrážových oken a dvou vstupních dveří domu čp.240, st.p.č.58 ul. Zámecká Náchod, který je kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř.č.101212 a součástí Městské památkové zóny Náchod a ochranného pásma státního zámku a souboru památek historického jádra Náchoda;
Podklady: „Restaurátorský průzkum a záměr; Restaurování vitrážních výplní oken na vnějším plášti domu v Zámecké ulici č. p. 240“, vypracovaný Vítězslavem Zilvarem dne 28. 5.2018, a „Opravy byt. dům Zámecká 240 popis + rozsah prací“, vypracovaný Antonínem Piškem v Náchodě dne 25. 6. 2018.
Konceptce rest. zásahu – celkové zrestaurování vitrážních výplní 2 trojdílných oken vnějšího pláště. Jednotlivé výplně oken budou opatrně vyjmuty z rámu, fixovány aby nedošlo k jejich dalšímu poškození a převezení do ateliéru. Okenní otvory budou přesně zaměřeny a zhotoveny šablony. Čištění skel bude provedeno po zkouškách rozpustnosti korozního povlaku, a s ohledem na stav barevných skel. Celé pláty na několik dní budou namočený do vodní lázně. V konečné fázi se lázeň zahřeje, aby se starý tmel a nečistoty lépe odstranily. Po rozebrání jednotlivých plátů skel ze staré olověné vazby jednotlivá skla budou šetrně očištěna v saponátové lázni a omyta destilovanou vodou. Popraskaná původní skla budou slepena, vyspravena správkovým olovem nebo mēdēnou páskou. Ostatní již dříve použitá skla budou vyčištěna a po přeložení do nové olověné osnovy zachována. Chybějící nebo značně popraskaná skla budou doplněna adekvátním materiálem a vrácena do původní polohy. Pro doplnění vitráží v chybějících křídlech oken budou sejmuty šablony skel z již restaurovaných oken. Do podkresových šablon budou

nařezána nová skla v odstínech a rastrech tak, aby se co nejvíce přiblížily originálům. Všechna rozhodnutí budou konzultována s pověřeným pracovníkem NPÚ. Vše bude obsaženo v závěrečné rest. zprávě. V konečné fázi po celoplošném zacínování osnovy budou výplně zatmeleny sklenářským tmelem, vyčištěny a vyleštěny dřevěnými pilinami. Vitrážní výplň bude na vhodném místě signována, aby byl znám letopočet restaurování. Vitráže budou vzhledem k vyšší životnosti doplněny zavětrovacími železy a z venkovní strany budou v dřevěném rámu předskleny.

Výroba, dodání a montáž kopií 2ks tříkřídlych oken v části podest schodiště:

- okna vyrobené v nejbližší kopii dle původního vzoru, s použitím původní zrepasované intarzie a kování - materiál oken masiv jasan
- křídla budou doplněna o okenní těsnění
- u křidel budou doplněny zasklívací lišty
- montážní práce pozůstávající z vybourání původních oken, montáže nových okenních rámu při ponechání stávajících vnějších i vnitřních okenních parapetů, následné začištění omítek.

Výroba, dodání a montáž dvoukřídlych vchodových dveří s obložkovou zárubní (vstup na dvůr budovy)

- výroba nejbližší možné kopie dveří, dle původní
- repase a použití původního dveřního závirače, popř. ostatního kování
- osazení bezpečnostním kováním nerušícím stylový ráz dveří
- materiál masiv jasan
- montážní práce pozůstávající z demontáže a následné montáže se začištěním omítek. Je předpoklad poškození skryté nosné rámové konstrukce zárubní, v případě poškození bude řešena s investorem potřebná výměna kusů.

Oprava vchodových křidel hlavního vstupu do budovy

- provedení opětovného slepení rozeschlých výplní a doplnění chybějících nebo poškozených lišt
- dopasování křidel
- přebroušení povrchu a obnovení nátěru dveří a zárubní
- při opravě bude zváženo použití ochranného okopového plechu na venkovní straně křidel Použití všech nátěrových hmot bude sladěno k již opraveným částem budovy.

Navrhované technologie a materiály pro restaurování vitráží:

- sklo čiré a barevné ornamentální (dle originálu)
- tmel a) sklenářský, b) neutrální silikonový
- olovo měkké – profil H, dle šíře originálu
- cín 60-63%
- stearin, kalafuna, technický benzin, lih
- odrezovač na sanaci kovových výztuh
- destilovaná voda, smáčedlo, saponáty – mokry proces čištění skla
- nátěrové hmoty – černá syntetická antikorozi barva s grafitem

je z hlediska státní památkové péče podle § 14 odst.3 zákona č.20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů

p ř í p u s t n á

za splnění těchto podmínek:

1. Restaurátorské práce mohou provádět fyzické osoby s povolením v příslušné specializaci k restaurování kulturních památek Ministerstva kultury České republiky ve smyslu § 14 odst.8 zákona č.20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů.
2. Lepení prasklých skel dochované historické vitráže bude provedeno buď lepeným spojem lepidlem, nebo správkovým olovem.
3. Signatura s informací posledního restaurování bude provedena výhradně na partii s novými kopiemi vitráží (nikoli na dochovaném originálu).
4. Systém zavětrovacích želez vitráže z venkovní strany dřevěných rámu a jejich předsklení bude totožné, jako již uplatněné na dříve restaurovaném okně ve 3. poschodí schodiště.
5. Dřevěné obložení zárubní dveří vedoucích na dvůr bude obnoveno formou repase. Dveře samotné budou nahrazeny kopií, se zachováním původního kování.
6. Volbě nátěru výplňových prvků (oken a dveří) bude předcházet průzkum barevnosti, který prokáže historickou podobu nátěru dveří a vitrážových oken. Budou provedeny sondy do barevné vrstvy na několika místech výplně. Sondy budou posouzeny v rámci kontrolního dne zástupci památkové péče, kterými bude navržen další postup prací a řešení finálního nátěru a jeho barevného tónu.
7. Odborný dohled nad vyhodnocením podrobného restaurátorského průzkumu zabezpečuje ve smyslu § 32 odst.2 zákona č.20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově. Zahájení restaurátorských prací bude

minimálně s týdenním předstihem oznámeno NPÚ, ÚOP v Josefově, který bude zván rovněž na kontrolní dny svolávané v průběhu obnovy.

8. Restaurátorská zpráva zpracovaná podle ustanovení § 10 odst.4 vyhl. č.66/1988 Sb. kterou se provádí zákon č.20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů bude vyhotovena včetně digitální verze na nosiči CD nebo DVD, jedno pare této restaurátorské zprávy bude předáno Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti Josefov k archivaci nejpozději třicet dní od ukončení restaurátorských prací. Součástí závěrečné restaurátorské zprávy bude i podrobná grafická dokumentace výchozího stavu díla (lokalizování výrazných defektů a mechanických poškození, vyznačení druhotných oprav a přemaleb, atp.). Součástí zprávy budou také veškerá vyhodnocení provedených restaurátorských průzkumů a zkoušek restaurátorských technologií. Příložená fotodokumentace bude zhotovena na fotografický papír, jednotlivé fotografie budou o rozměrech alespoň 10 x 15 cm.
9. Dokončení restaurátorských prací bude v souladu s ustanovením § 9 odst.5 vyhl. č.66/1988 Sb. kterou se provádí zákon č.20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů písemně oznámeno odboru výstavby Městského úřadu Náchod.

Odůvodnění:

Dům čp.240, ul. Zámecká Náchod, kulturní památka zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř.č.101212 nacházející se v Městské památkové zóně Náchod a ochranném pásmu státního zámku a souboru památek historického jádra Náchoda. Rekonstrukce a obnova dvou vitrážových oken a dvou vstupních dveří domu čp.240 proto podléhá režimu stanovenému zákonem č.20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmětem památkové péče v Městské památkové zóně Náchod je zejména historický půdorys a jemu odpovídající urbanistická skladba sídla a historických staveb, včetně jejich podzemních prostorů a povrchů komunikací, dochované historické siluety a panoramata sídla v blízkých i dálkových pohledech a veřejná zeleň.

Předmětem památkové péče v ochranném pásmu státního zámku a historického jádra města Náchoda se sleduje zvýšená ochrana prostředí před případnými nepříznivými vlivy z vnějšího okolí a rušivými zásahy, zvláště při stavebních změnách v území vymezeném ochranným pásmem.

Jedná se o dvoupatrový dům se sedlovou střechou, orientovaný vstupním průčelím na východ, postavený roku 1904 dle projektu Aloise Švihálka patrně stavební firmou Hakauf a synové. Čelní reprezentativní fasáda je v přízemí 5-ti osá, v patrech 4 osá. V přízemí v centrální ose je hlavní vstupní portál, završený půlobloukem. Jde o poměrně úzké vysoké obdélné dvoukřídlé dveře rámové konstrukce s plnými výplněmi, v horní části prosklené. Nad křídly je pevný široký poutec, nad nímž je půlkruhový záklenek, vyplněný skleněnou vitráží v dřevěném rámu, vitráž má dekorativní charakter s centrálním nápisem SALVE. Dveře mají novodobou kliku se zámkem, jinak jde o původní secesní prvek. Středem přízemí vede od hlavního vstupu chodba, která ústí opět v centrální ose dvorní fasády dveřmi do dvora. Zde jsou v původní dvoukřídlé obdélné dveře v dřevěné zárubni, vetknuté do segmentovitě lomeného otvoru. Dveře jsou dřevěné, rámové, dělené na tři pole. Dvě spodní výplně jsou v obou křídlech plné, horní výplně jsou prosklené 6-ti tabulkovou výplní. Dveře jsou do zárubně osazeny na původní kování, včetně dveřního zavírače. Nepůvodní je novodobá klika a zámek dveří. V interiéru objektu se nachází schodiště, které je na podestách prosvětleno třemi trojdílnými okny s vitrážovou výplní (okna směrem do dvora). Okna spodních dvou pater jsou trojdílná, dělená vertikálně na dvě užší části a středovou širší obdélnou část. Okno ve 2. patře zachovává trojdílné dělení jako na spodnějších patrech, ale v horní části je nastaveno půlkruhovým záklenkem, též děleným na tři části. Okna jsou tvořena pevným děleným dřevěným rámem zdobeným profilovanými poutci s drážkováním. V tomto rámu jsou pak osazeny otevíratelné okenice s vitrážovou výplní. Vitráž je dekorativní - rostlinná, poměrně jednoduchá, tvořená z barevných strukturovaných skel skládaných do olovené osnovy. V centrální okenici každého okna jsou ve středovém kruhu 3 erby. Centrální vitrážová výplň na okně v 1. poschodí již v minulosti prošla restaurátorským zásahem. Celkovým restaurátorským zásahem prošla také celá vitráž v okně ve 3. poschodí, včetně nového dřevěného okna. Toto okno má i venkovní ochranné předsklení, vložené do dřevěného okenního rámu, resp. okenic každého okna. Současný stav schodišťových oken a okenních vitráží je v různém stavu dochování a kondice. V 1. poschodí se dochovala pouze centrální výplň s vitráží, dvě boční skla trojdílného okna jsou nahrazena čirým sklem. Ve 2. poschodí se do dnešní doby nedochovala vitráž vůbec. Výplně okna jsou zde bez vitráže, jen s rastrovaným čirým sklem. Samotná dřevěná okna jsou v těchto oknech dochovaná původní, zevnitř s dochovanou profilací rámu, z venku bez dochované původní profilace, částečně druhotně předělávány. Ve 3. poschodí je okno se zachovanou vitráží ve všech jeho částech. Okno je nové, kopie původního, včetně vnější profilované výzdoby rámu. Toto okno je natřeno světle hnědým lazurovacím nátěrem. Olovené osnovy dochované vitráže ve

spodním patře jsou poškozeny především ve spodních úrovních, působením povětrnostních vlivů a stářím. Profily tak křehnou a ztrácejí pevnost a soudržnost v osnově. Olovená osnova je místy popraskaná, dochází k částečnému borcení. Ve spodních částech dochází i k praskání skel. Sklo je znečištěno vrstvami depozitů, špíny i sintrových povlaků. Kovové výtzuhy jsou povrchově korodované, některé jsou deformované, utržené od oček. Největším problémem jsou chybějící vitrážové výplně v 1. a 2. poschodí, zaměněné za druhotné nezdobené. Okenní dřevěné rámy jsou zašlé, otevírání okenic je zhoršené, dřevo s rozvolněnými spoji, degradované povrchové úpravy. Z venkovní strany jsou povrchové nátěry též degradované, téměř ztracené. Na zbytcích původních profilů bočních oken jsou vidět fragmenty zelené povrchové úpravy. Středové poutce jsou z venkovní strany předělány do jednoduchého hladkého provedení. Dveře do dvora jsou ve velmi špatném stavu. Dřevěná konstrukce křidel je rozvolněná, popraskaná, ve spodních částech je dřevo uhnílé. Povrchové úpravy se zde již téměř nenacházejí, pouze zbytky okrového/sv. hnědého nátěru. Zasklení je poškozené, kytování ve velké míře vypraskané a vypadané. Klikka dveří je novodobá. Zárubeň s obložením do interiéru je zachovalejší, z interiérové strany je mírně poškozená jen spodní část s patkami. Též nátěry jsou na vnitřním obložení zárubně zachovalejší. Hlavní vstupní dveře prošly obnovou v novodobé minulosti. Přesto lze konstatovat, že konstrukce dveří je lokálně poškozená vypadnutím některých ozdobných prvků, seschnutím dřevěných výplní a tvorbou mezer mezi prkny apod. Hnědý lazurní nátěr je zejména na exteriérové straně ve spodní části dveří vymytý a je odhalené dřevo. Nevhodně působí novodobý zámek s klikou a koulí. Varianty vhodné pro řešení prasklin v historickém skle jsou upraveny podmínkou. Lepený spoj vytvářející téměř neviditelné rozhraní je možný, neboť zachovává původní členění vitráže a vizuálně se neuplatňuje. Lepení vysprávkovým olovem je vhodný typ spoje, neboť na vitrážích již byl v minulosti použit. Proto jsou tyto alternativy vhodnější, nežli např. použití měděného pásku, který by byl dalším odlišným typem spoje na celku vitráží. Pro jednotnost řešení prasklin tedy preferujeme popsané dva typy spojování/lepení. Vzhledem k eliminaci zásahů do dochované historické vitráže je nutné případně uvedení signatury s informací o posledním restaurování provést na nově zhotovované kopie vitrážních výplní. Tímto způsobem je chráněn dochovaný historický originál. Návrh předsklení a jeho technické parametry nejsou v záměru obnovy specifikovány. Taktéž nevyplývá, v jaké míře má být provedeno posílení vitráží zavětrovacími železy. Identické provedení, jaké je realizované na dřívě restaurované vitráži v replikovaném okně schodiště na 3. poschodí stanovuje podmínka. Předsklení na tomto okně je vhodně provedeno, příliš se vizuálně neuplatňuje, je vhodně zakomponované do kopie dřevěného okenního rámu. Obložková zárubeň je v relativně dobrém stavu, jen s mírnými poškozeními. Ze strany interiéru je zdobená pro stavbu typickým jehlancovým dekorem a drážkovými profily. Z toho důvodu je nutné tento prvek dveří zachovat jako původní, pouze zrepasovaný do funkčního stavu a podoby. Předpokladem pro stanovení metody a formy obnovy je důležité poznání předmětu obnovy a jeho stavu dochování. K získání potřebných informací je nutný přiměřený a dostatečný průzkum barevnosti. Teprve na základě výsledků takového průzkumu, ozřejmujícího původní historickou podobu a řešení díla, je možné nastavit konkrétní postupy obnovy a výslednou podobu rekonstruované povrchové úpravy (nátěru). Tímto způsobem lze dosáhnout adekvátního historicky opodstatněného řešení, které bude ve shodě originálním koncepčním záměrem a výrazem památky jako celku.

V souladu s ustanovením § 14 odst.6 zákona č.20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byla doručená žádost postoupena k vydání písemného vyjádření Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Josefově, které je nezbytným podkladem pro vydání závazného stanoviska. Toto vyjádření bylo vydáno dne 27.8.2018 pod č.j.NPÚ-362/59384/2018.

Správní orgán státní památkové péče po posouzení všech podkladů a zjištění ve výše uvedené věci došel k závěru, který je obsažen ve výroku rozhodnutí. Při posuzování se řídil platnými právními předpisy a nařízeními (zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č.66/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádí zákon č.20/1987 Sb.; vyhláška VČKNV o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje ze dne 17.10.1990; ochranné pásmo státního zámku a souboru památek historického jádra Náchoda vyhlášeném rozhodnutím ONV Náchod ze dne 31.3.1987 č.j.kult./173/87; zákon č.500/2004 Sb. správní řád ve znění pozdějších předpisů) jakož i Listinou základních práv a svobod (čl.35 odst.3:„Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani omezovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“), která je součástí Ústavy České republiky.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podle ustanovení § 81 odst.1 zákona č.500/2004 Sb., správní řád, podat odvolání do 15-ti dnů ode dne oznámení ke Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje Hradec Králové, odboru kultury a památkové péče podáním u Městského úřadu Náchod, odboru výstavby a územního plánování. Odvolání má odkladný účinek.

Podle § 82 odst.1 správního řádu se lze odvolat proti výrokové části rozhodnutí či jednotlivým výrokům. Odvolání proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

Podle § 82 odst.2 správního řádu musí být z odvolání patrné, kdo je činí a které věci se týká. Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník řízení dostal jeden stejnopis.

Otisk úředního razítka

Ing. Andrea Lipovská
vedoucí odboru výstavby a územního plánování

Počet listů / počet příloh / počet listů příloh:5/0/0

Rozdělovník:

1. Společenství vlastníků SALVE, Zámecká 240, Náchod, IČ: 25983580 zastoupené
Mgr. Karlem Petránkem, předsedou SVJ 25 3 1963, Pod Homolkou 1948-5470, Náchod
2. Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Josefově

Evidence: 130/2018-14